

Lieta C-825/19

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2019. gada 12. novembris

Iesniedzējtiesa:

Thüringer Finanzgericht, Gotha [Tīringenes Finanšu tiesa, Gota]
(Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 22. oktobris

Prasītāja:

Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH

Atbildētāja:

Hauptzollamt Erfurt

Pamatlietas priekšmets

Atļaujas īpašai izmantošanai izsniegšana ar atpakaļejošu spēku un jautājums, kuram Savienības tiesiskajam regulējumam šajā ziņā ir noteicoša nozīme – Regulai (ES) Nr. 952/2013 vai Regulai (EEK) Nr. 2454/93 – un kādi priekšnoteikumi atļaujas izsniegšanai attiecīgajā gadījumā ir izvirzīti noteicošajā Savienības tiesiskajā regulējumā

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Priekšmets: Regulas (ES) Nr. 952/2013 211. panta un attiecīgā gadījumā Regulas (EEK) Nr. 2454/93 294. panta 2. punkta interpretācija

Juridiskais pamats: LESD 267. panta otrā daļa

Prejudiciālie jautājumi

- 1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (turpmāk tekstā arī – “Savienības Muitas kodekss”) (OV 2013, L 269, 1. lpp.), 211. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka to piemēro tikai pieteikumiem, kuru atpakaļejošais atļaujas periods sāktos 2016. gada 1. maijā?
- 2) Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši: vai Savienības Muitas kodeksa 211. pantu pieteikumiem par atļaujas izsniegšanu ar atpakaļejošu spēku, ja atļaujas periods beidzas pirms 2016. gada 1. maija, piemēro tikai gadījumā, kad atļauja ar atpakaļejošu spēku gan ir tikusi pieprasīta pirms jauno tiesību spēkā stāšanās, taču muitas iestādes šādus pieteikumus pēc 2016. gada 1. maija pirmo reizi ir noraidījušas?
- 3) Ja uz otro jautājumu tiek atbildēts noliedzoši: vai Savienības Muitas kodeksa 211. pantu pieteikumiem par atļaujas izsniegšanu ar atpakaļejošu spēku, ja atļaujas periods beidzas pirms 2016. gada 1. maija, piemēro arī gadījumā, kad muitas iestādes šādus pieteikumus jau ir noraidījušas pirms 2016. gada 1. maija un arī pēc tam (ar citu pamatojumu)?
- 4) Ja uz pirmo un otro jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši, un uz trešo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši: vai Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 (1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Regulai (EEK) Nr. 2913/92 (turpmāk tekstā arī – “Muitas kodeksa īstenošanas regula”) (OV 1993, L 253, 1. lpp.), 294. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:
 - a) atļauja ar atpakaļejošu spēku līdz brīdim, kad iepriekš izsniegtā atļauja zaudēja spēku, kā ir paredzēts tiesību normas 3. punktā, varēja tikt izsniegta, ilgākais, uz atpakaļejošu viena gada periodu pirms pieteikuma iesniegšanas brīža, un
 - b) vai arī attiecībā uz secīgo atļauju saskaņā ar 2. punktu ir jāpastāv pierādījumiem par ekonomisku vajadzību un ir jābūt izslēgtam krāpšanas mēģinājumam vai acīmredzamai nolaidībai, kā ir paredzēts tiesību normas 3. punktā?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp.), 5., 116., 174., 211. un 286. pants;

Komisijas Deleģētā Regula (ES) 2015/2446 (2015. gada 28. jūlijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muitas kodeksa

noteikumiem (OV 2015, L 343, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Savienības Muitas kodeksa deleģētā regula”), 148. un 172. pants;

Padomes Regula (EEK) Nr. 2913/92 (1992. gada 12. oktobris) par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1992, L 302, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Muitas kodekss”), 21. un 85. pants;

Komisijas Regula (EEK) Nr. 2454/93 (1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1993, L 253, 1. lpp.), pēdējo reizi ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 993/2001 (OV 2001, L 141, 1. lpp.) grozītajā redakcijā, 294. un 508. pants;

Padomes Regula (EEK) Nr. 1430/79 (1979. gada 2. jūlijs) par ievadmuitas vai izvedmuitas nodokļa atmaksu vai atbrīvošanu no tiem (OV 1979, L 175, 1. lpp.);

Pamatnostādnes saistībā ar Komisijas Regulas (EEK) Nr. 2454/93 (1993. gada 2. jūlijs), ar ko nosaka īstenošanas noteikumus Padomes Regulai (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi, II daļas I sadaļas 2. nodaļu “Īpaša izlietošana” (OV 2002, C 207, 2. lpp.; turpmāk tekstā – “2002. gada pamatnostādnes”).

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītājam līdz 2012. gada 31. decembrim saistībā ar sēņu importu bija spēkā esoša atļauja ārpussavienības preču laišanai brīvā apgrozībā īpašas izmantošanas nolūkā. Pieteikums par atļaujas pagarināšanu, proti, t.s. secīgās atļaujas izsniegšanu, netika iesniegts nezināšanas dēļ.
- 2 Pieteikuma neiesniegšana kļuva acīmredzama nodokļu revīzijas laikā. Ņemot vērā minēto, prasītāja 2015. gada 9. janvārī lūdza izsniegt secīgu atļauju. Atbildētāja to piešķīra 2015. gada 14. janvārī tikai līdz pieteikuma iesniegšanas brīdim. Atpakaļejošu spēku līdz iepriekšējās atļaujas spēkā esamības beigām saskaņā ar toreiz spēkā esošo Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punktu, tātad līdz 2013. gada 1. janvārim, tā noraidīja.
- 3 Ar 2015. gada 22. aprīļa vēstuli, kurā prasītāja norādīja uz tās finansiāli saspringto situāciju notiekošās sanācības dēļ, tā vēlreiz lūdza atļauju ar atpakaļejošu spēku līdz iepriekšējās atļaujas termiņa beigām.
- 4 Šo pieteikumu par secīgu atļauju (periods no 2013. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 8. janvārim) atbildētāja ar 2015. gada 13. maija lēmumu noraidīja.
- 5 Par 2015. gada 13. maija lēmumu prasītāja cēla iebildumu. Atbildētāja šo iebildumu ar 2016. gada 6. aprīļa lēmumu par iebildumu noraidīja. Par to prasītāja 2016. gada 3. maijā cēla prasību iesniedzējtiesā. Kamēr iesniedzējtiesā norisinājās prasības tiesvedība, atbildētāja 2019. gada 21. martā no jauna pieņēma lēmumu, ar

kuru tā noraidīja secīgas atļaujas izsniegšanu ar jaunu, no pirmā noraidījuma atšķirīgu pamatojumu. 2019. gada 21. marta noraidīšanas lēmums ir kļuvis par prasības tiesvedības priekšmetu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Atbildētājas ieskatā šajā lietā, izsniedzot lūgto atļauju ar atpakaļejošu spēku, noteicoša nozīme ir Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punktam. Secīga atļauja saskaņā ar šo tiesību normu, kā tas izrietot no Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punkta, varot tikt izsniegta ar atpakaļejošu spēku ilgākais uz vienu gadu no pieteikuma iesniegšanas brīža. Turklāt saskaņā ar Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punktu atļauja var tikt izsniegta, ja ir izpildīti Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punktā minētie priekšnoteikumi, tātad tostarp, ir pierādīta atpakaļejoša spēka ekonomiska vajadzība un pieteikums nekādā ziņā nav saistīts ar acīmredzamu nolaidību. Prasītāja neesot pierādījusi ekonomisku vajadzību. Turklāt prasītāja, neņemot vērā zināšanas par procesuālo tiesību normu un attiecīgas norādes, laikus neiesniedza lūgumu izsniegt secīgu atļauju, un tāpēc esot konstatējama acīmredzama nolaidība.
- 7 Savienības Muitas kodeksa 211. pants, kas stājās spēkā 2016. gada 1. maijā, kā procesuāls noteikums šajā lietā neesot piemērojams. Tas tāpēc, ka procesuālie noteikumi saskaņā ar Tiesas judikatūru ir piemērojami tikai lietās, kuras tiek izskatītas to spēkā stāšanās brīdī, un šajā lietā administratīvais process – neņemot vērā jauno 2019. gada 21. marta lēmumu – esot noslēdzies ar 2016. gada 6. aprīļa lēmumu par iebildumu un tāpēc Savienības Muitas kodeksa 211. panta spēkā stāšanās brīdī lieta vairs neesot tikusi izskatīta.
- 8 Prasītājas ieskatā Savienības Muitas kodeksa 211. pants šajā lietā ir jāpiemēro, jo tas ir tīrs procesuālais noteikums un procesuālās tiesības saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru principā ir jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku.
- 9 Turpretim, ja šajā lietā – Savienības Muitas kodeksa 211. panta vietā – būtu jāpiemēro Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punkts, lai izsniegtu secīgu atļauju ar atpakaļejošu spēku saskaņā ar pēdējo minēto tiesību normu, nebūtu jākonstatē Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punktā izvirzītie priekšnoteikumi. Ar izņēmuma gadījumiem saistītais Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punkts neesot piemērojams ar tās 2. punktu reglamentētajai secīgajai atļaujai. Tāpēc atļauja saskaņā ar Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punktu ar atpakaļejošu spēku varot tikt izsniegta arī uz periodu, kas ir ilgāks par vienu gadu, un izslēgšanas pazīme attiecībā uz acīmredzamu nolaidību Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punkta izpratnē neesot jāpārbauda.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Iesniedzējtiesas ieskatā, lai pieņemtu lēmumu pamatlietā, ir nozīme tam, vai Savienības Muitas kodeksu var piemērot pamatfaktiem. Tas tāpēc, ka, ja uz šo jautājumu tiek atbildēts apstiprinoši, no Savienības Muitas kodeksa 211. panta 2. punkta h) apakšpunkta formulējuma tieši izriet, ka pieteikums par tāda paša veida darbības un preču atļauju pagarināšanu var tikt iesniegts trīs gados pēc sākotnējās atļaujas derīguma termiņa beigām. Jautājums, vai Savienības Muitas kodeksa 211. pantu var piemērot, tiek uzdots tāpēc, ka prasītājas pieteikums tika iesniegts 2015. gadā, tātad laikā, kad šis pants atbilstoši Savienības Muitas kodeksa 288. panta 2. punktam vēl nebija spēkā.
- 11 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, atbildot uz jautājumu par tiesību aktu piemērošanu ar atpakaļejošu spēku, ir jānošķir materiālās un procesuālās tiesību normas.
- 12 Atbilstoši tam procesuālie noteikumi parasti attiecas uz visām izskatāmajām tiesvedībām no noteikumu spēkā stāšanās brīža (Tiesas spriedums, 2006. gada 9. marts, *Beemsterboer*, C-293/04, EU:2006:162, 19. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 13 Saskaņā ar šiem principiem Eiropas Savienības Tiesa un Vispārējā tiesa ir izlēmusi strīdus, kuros jautājums bija par to, vai tajos lēmums ir jāpieņem saskaņā ar tiesībām, kas bija spēkā pirms Muitas kodeksa spēkā stāšanās, vai saskaņā ar Muitas kodeksu (Tiesas spriedums, 1998. gada 24. septembris, *Sportgoods*, C-413/96, EU:C:1998:430, un Vispārējās tiesas spriedums, 2001. gada 10. maijs, *Kaufring u.c./Komisija*, T-186/97, EU:T:2001:133).
- 14 Turpretim materiālās tiesību normas ir jāpiemēro tikai faktiem, kas ir norisinājušies, kad materiālās tiesības bija spēkā (Tiesas spriedums, 2006. gada 23. februāris, *Molenbergnatie*, C-201/04, EU:2006:136, 34. punkts).
- 15 Taču Tiesa arī Kopieniu materiālo tiesību normas izņēmuma kārtā ir interpretējusi tādējādi, ka tās attiecas uz gadījumiem, kas notikuši pirms to stāšanās spēkā, ja no to teksta, mērķa vai uzbūves skaidri izriet, ka tām piemīt šāda iedarbība (Tiesas spriedums, 2006. gada 9. marts, *Beemsterboer*, C-293/04, EU:2006:162, 21. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 16 Turklāt sava 2006. gada 23. februāra sprieduma *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:2006:136) 32. punktā, balstoties uz 1981. gada 12. novembra sprieduma *Meridionale Industria Salumi* u.c. (no 212/80 līdz 217/80, EU:C:1981:270) 11. punktu, ir norādījusi uz tiesību aktiem, kas ietver gan procesuālās, gan materiālās tiesību normas, kuras ir nedalāmas un kuru atsevišķos noteikumus attiecībā uz to iedarbību laikā nevar skatīt izolēti. Šādu situāciju Tiesa konstatēja 1981. gada 12. novembra spriedumā *Meridionale Industria Salumi* u.c. (no 212/80 līdz 217/80, EU:C:1981:270) saistībā ar toreizējās regulas Nr. 1697/79 spēkā stāšanos. Toreiz līdz tam brīdim spēkā esošās valsts tiesību normas tika aizstātas ar jauno Kopieniu tiesisko regulējumu, kas nozīmē, ka pirmo reizi Kopieniu tiesību

līmeni pastāvēja vienots kopējs tiesiskais regulējums par nodevu vēlāku piemērošanu.

- 17 Iesniedzējtiesa Regulas (ES) Nr. 952/13 211. pantu būtībā uzskata par procesuālu noteikumu. Par to principā liecina vieta tiesību normu kopsakarā un tās galvenais saturs. Savienības Muitas kodeksa 211. pantā bez šaubām ir ietverti daži atļauju izsniegšanas kritēriji, kas Muitas kodeksa īstenošanas regulas 291. un nākamajos pantos vismaz tieši nebija paredzēti. Tāpēc iesniedzējtiesas ieskatā rodas jautājums, vai Savienības Muitas kodeksa 211. pants ir jāuzskata par tīru procesuālu noteikumu vai par noteikumu, kas analogiski 1981. gada 12. novembra spriedumam *Meridionale Industria Salumi* u.c. (no 212/80 līdz 217/80, EU:C:1981:270) ietver gan procesuālās, gan materiālās tiesību normas, kuras ir nedalāmas un kuru atsevišķos noteikumus attiecībā uz to iedarbību laikā nevar skatīt izolēti. Par labu šim viedoklim liecina fakts, ka atpakaļejoša spēka gadījumā attiecīgās muitas deklarācijas saskaņā ar Savienības Muitas kodeksa 174. pantu, lasot kopā ar Savienības Muitas kodeksa deleģētās regulas 148. panta 4. punkta d) apakšpunktu, ir jāatzīst par nederīgām un ir jāaizstāj ar deklarācijām par pakļaušanu galapatēriņa procedūrai, kā arī ir jāatmaksā samaksātie ievadmuities nodokļi saskaņā ar Savienības Muitas kodeksa 116. panta 1. punktu. Šajā ziņā tādējādi vismaz netieši tiek reglamentētas materiālās juridiskās sekas. Tomēr Regula Nr. 952/2013 ar Savienības muitas kodeksu – pretēji strīdam, kas bija 1981. gada 12. novembra sprieduma *Meridionale Industria Salumi* u.c. (no 212/80 līdz 217/80, EU:C:1981:270) pamatā – nerada pirmreizējas tiesības Savienības līmenī. Tas tāpēc, ka Muitas kodekss jau ar Regulu Nr. 2913/92 tika kodificēts kā Kopienas tiesības (Savienības tiesības). Savienības Muitas kodekss Regulas Nr. 952/2013 redakcijā aizstāja Muitas kodeksu Regulas Nr. 2913/92 redakcijā (Savienības Muitas kodeksa 286. panta 2. punkts), kura vairākas reizes bija tikusi grozīta (skat. Regulas Nr. 952/2013 12. apsvērumu), kas nozīmē, ka muitas tiesību normas bija jāmodernizē, jāvienkāršo, jāracionalizē un tām bija jāklūst pārskatāmākām (skat. Regulas Nr. 952/2013 43. un 56. apsvērumu).
- 18 Iesniedzējtiesa no līdzšinējās Eiropas Savienības Vispārējās tiesas judikatūras secina vēl vienu principu, proti, ka procesuālie noteikumi ir piemērojami tikai lietām, kuras tiek izskatītas to spēkā stāšanās brīdī un kurās pieteikumi ir tikuši iesniegti pēc jauno tiesību spēkā stāšanās brīža, jo administratīvie procesi, kas ir noslēgušies ar lēmumu (Savienības Muitas kodeksa 5. panta 39. punkts), nevar vairs tikt uzskatīti par “izskatīšanā esošām lietām” (Vispārējās tiesas spriedumi, 2001. gada 10. maijs, *Kaufring* u.c./Komisija, T-186/97, T-187/97, no T-190/97 līdz T-192/97, T-210/97, T-211/97, no T-216/97 līdz T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 un T-147/99, EU:T:2001:133, 35. punkts, un 1998. gada 9. jūnijs, *Unifrigo Gadus* un *CPL Imperial 2*/Komisija, T-10/97 un T-11/97, EU:T:1998:118, 18. un nākamie punkti). Taču Vispārējā tiesa sava 2001. gada 10. maija sprieduma *Kaufring* u.c./Komisija (T-186/97, T-187/97, no T-190/97 līdz T-192/97, T-210/97, T-211/97, no T-216/97 līdz T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 un T-147/99, EU:T:2001:133) 35. punktā atsaucas uz Tiesas 1993. gada 6. jūlija sprieduma *CT Control (Rotterdam)* un *JCT Benelux*/Komisija (C-121/91 un C-122/91, EU:C:1993:285) 22. punktu. Šī Tiesas sprieduma pamatā

esošajā lietā attiecīgais prasītājs bija iesniedzis pieteikumu par atbrīvojumu 1985. gada oktobrī, t.i., vēl esot spēkā toreizējai Regulai Nr. 1430/79. Attiecīgo toreizējo pieteikumu par atbrīvojumu Nīderlandes iestādes bija noraidījušas 1986. gadā. Minētais bija pamatā tiesvedībai Nīderlandē, kurā attiecīgā tiesa 1989. gada novembrī konstatēja noraidīšanas spēkā neesamību. Pēc tam Nīderlandes administrācija iesniedza kompensācijas pieteikumu EK Komisijai, kura par to neizlēma četru mēnešu laikā, bet gan sešu mēnešu laikā. 1985. gadā tobrīd spēkā esošie procesuālie noteikumi paredzēja, ka Komisijai lēmums ir jāpieņem četru mēnešu laikā, savukārt, sākot ar 1987. gadu, tās rīcībā bija seši mēneši. No minētā iesniedzējtiesa secina, ka procesuālo noteikumu gadījumā ir jāpiemēro lēmuma pieņemšanas brīdī spēkā esošās tiesības, proti, neatkarīgi no tā, kad ir iesniegts pamatā esošais pieteikums.

- 19 Ja Tiesa uz pirmo vai otro prejudiciālo jautājumu atbildētu apstiprinoši, turpretim, ja tā lemtu par trešo prejudiciālo jautājumu, uz trešo prejudiciālo jautājumu atbildētu noliedzoši, iesniedzējtiesai lieta būtu jāizlemj, piemērojot pieteikuma iesniegšanas brīdī spēkā esošo Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punktu. Vācijas muitas administrācija pārstāv viedokli, ka secīgas atļaujas ar atpakaļejošu spēku atpakaļejošais spēks saskaņā ar šo tiesību normu ilgākais varētu būt viens gads, kā Muitas kodeksa īstenošanas 294. panta 3. punktā ir paredzēts “izņēmuma apstākļos”. Turklāt tajā secīgas atļaujas gadījumā saskaņā ar Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punktu tiek pieprasīts tās 3. punktā paredzētais ekonomiskās vajadzības pierādījums un krāpšanas mēģinājuma vai acīmredzamas nolaidības izslēgšana (Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punkta a) apakšpunkts) kā papildu atļaujas izsniegšanas priekšnoteikums. Šādu ierobežojumu nevar secināt nedz no Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punkta formulējuma, nedz no saistībā ar tiesību normas interpretāciju izdotajām 2002. gada pamatnostādņēm, kurās tiek iztirzāta tikai atļauja ar atpakaļejošu spēku saskaņā ar Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 3. punktu. Tomēr Muitas kodeksa īstenošanas regulas 294. panta 2. punkta priekšmets ir jau izsniegtas tāda paša veida darbības un preču atļaujas pagarināšana. Tāpēc, kā ir pārliecināta iesniedzējtiesa, tam iepretim 3. punkta noteikumiem ir autonoma nozīme, un tādējādi 3. punktā atļaujai izvirzītie priekšnoteikumi nevar tikt pēc analogijas attiecināti uz secīgo atļauju saskaņā ar 2. punktu.

[..]